

กรมป่าไม้

พัฒนาพันธุ์ไม้สายพันธุ์ดีเพื่อเกษตรกรและชุมชน พัฒนาต่อยอดให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า

ป่าไม้เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตของเผ่าพันธุ์มนุษย์ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน มนุษย์รู้จักนำมาใช้ประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะนำมาใช้เป็นอาหารเพื่อบริโภคโดยตรง หรือใช้ประโยชน์ในรูปแบบอื่น เช่น การนำมาเป็นเครื่องประดับสร้างที่พักอาศัยหรือนำมาเป็นยารักษาโรค เมื่อมนุษย์รู้จักการใช้ประโยชน์จากไม้มากขึ้นการปรับปรุงสายพันธุ์ของไม้เพื่อให้ได้มาซึ่งคุณสมบัติที่ต้องการก็พัฒนาขึ้นตามลำดับ ปัจจุบันการพัฒนาปรับปรุงพันธุ์ไม้เป็นกิจกรรมที่ทากันทั้งโดยนักวิทยาศาสตร์

และเกษตรกรไม่ว่าในท้อง ปฏิบัติการหรือในระดับไร่นา จึงเกิด แนวความคิดในการให้ความสำคัญกับพันธุ์ไม้ต่าง ๆ ที่ได้รับการพัฒนาและปรับปรุงพันธุ์ให้มีคุณสมบัติขึ้น เพื่อช่วยส่งเสริมให้มีการคิดค้น ตลอดจนนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการปรับปรุงพันธุ์ไม้ และช่วยให้การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพเป็นไปอย่างสมดุล กรมป่าไม้เป็นอีกหนึ่งหน่วยงานที่วางยุทธศาสตร์ดำเนินงานด้านการปรับปรุงพันธุ์ไม้ให้สอดคล้องตามสถานการณ์ ความต้องการ โดยการประยุกต์ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าและยั่งยืน

นายบุญชอบ สุทธมนัสวงษ์ อธิบดีกรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กล่าวว่า การปรับปรุงพันธุ์ไม้ เป็นระบบการจัดการที่ต้องผสมผสานหลักทฤษฎีของพันธุศาสตร์และแนวทางปฏิบัติงาน และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการปรับปรุงพันธุ์ไม้ นั่นคือ การเพิ่มผลผลิตและคุณภาพเนื้อไม้หรือผลผลิตและคุณภาพของส่วนที่ไม่ใช่เนื้อไม้ มีความต้านทานโรคและแมลงมีความเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น รวมถึงการให้ผลผลิตได้อย่างยั่งยืน กรมป่าไม้จึงได้มีการพัฒนางานวิจัยในโครงการวิจัยการคัดเลือกแม่ไม้ เพื่อการปลูกสร้างสวนป่าไม้เศรษฐกิจของเกษตรกรและชุมชน ภายใต้ ชุดโครงการวิจัยพัฒนาการปลูก การจัดการและการใช้ประโยชน์ไม้สวนป่าเศรษฐกิจสู่เกษตรกรและชุมชน ซึ่งได้มีการปลูกการทดสอบสายต้นหรือแม่ไม้ในพื้นที่ของเกษตรกรในหลายท้องที่เพื่อเป็นการสาธิตให้เกษตรกรได้รู้จักและเข้าใจ การเลือกใช้สายพันธุ์ที่เหมาะสมในพื้นที่เกษตรกรเอง และให้เกษตรกรได้เข้าถึงความเป็นมาของการปรับปรุงพันธุ์ไม้เศรษฐกิจโตเร็วทั้งสองชนิด ได้แก่ ไม้ยูคาลิปตัส และไม้อะเคเซีย มากขึ้น โดยโครงการ ดังกล่าวสามารถสร้างอาชีพ รายได้ และเป็นประโยชน์แก่ประชาชน

นายวิฑูรย์ เหลืองวิริยะแสง นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการพิเศษ หัวหน้างานปรับปรุงพันธุ์ไม้ สำนักวิจัยและพัฒนาการป่าไม้ กรมป่าไม้ กล่าวว่า ในการนำพันธุ์ไม้ป่ามาพัฒนาให้เป็นพันธุ์ไม้เพื่อการปลูกสร้างสวนป่าและนำมาใช้ประโยชน์ได้จะเป็นไม้ปลูกป่าเชิงเศรษฐกิจ (tree domestication) ต้องมีขบวนการและขั้นตอนต่าง ๆ ซึ่งเป็นการผสมผสานทั้งความรู้ด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับพรรณไม้ รวมทั้งนักวิชาการที่ทำงานอย่างต่อเนื่องโดยเชื่อมโยงขบวนการต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น การศึกษาชีวภูมิศาสตร์ การกระจายพันธุ์ การออกดอกออกผล การเก็บเมล็ดพันธุ์ ที่เป็นตัวแทนของแหล่งการกระจายพันธุ์ต่าง ๆ ทั้งแหล่งธรรมชาติและถิ่นกำเนิด การสร้างฐานพันธุกรรม การปรับปรุงพันธุ์ไม้เป็นวงจรร ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปลูกและการใช้ประโยชน์ จนถึงการทำนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน อย่างไรก็ตามโครงการดังกล่าว จะทำให้พันธุ์ไม้ป่าเพิ่มคุณค่าในการนำไปใช้ประโยชน์มากขึ้น ซึ่งในการคัดเลือกชนิดพันธุ์ไม้ เข้าสู่ขบวนการพัฒนาต้องคำนึงถึงศักยภาพในการใช้ประโยชน์ ความสามารถในการเติบโตได้ในสภาพท้องที่ต่าง ๆ ได้ อย่างหลากหลาย สามารถขยายพันธุ์ทั้งจากเมล็ด การปักชำและการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อได้ดี

กรมป่าไม้จึงได้มีแผนงานปรับปรุงพันธุ์ไม้อะเคเซีย โดยดำเนินการปรับปรุงพันธุ์ไม้กระถินณรงค์มาตั้งแต่ปี 2527 เป็นต้นมา สามารถพัฒนาพันธุ์ไม้ที่มีรูปทรงลำต้นเปลาตรง และเจริญเติบโตดีกว่ากระถินณรงค์ทั่วๆ ไป ส่วนการปรับปรุงพันธุ์ไม้กระถินเทพา กรมป่าไม้ได้สร้างฐานพันธุกรรมจากสวนผลิตเมล็ดพันธุ์ในประเทศออสเตรเลียและพิจ นอกจากนั้นกรมป่าไม้ได้เริ่มนำไม้อะเคเซีย เข้ามาทดลองปลูกในประเทศไทยเมื่อปี 2528 ซึ่งแสดงผลการเจริญเติบโตที่ดี โดยเฉพาะกระถินป่าบัว (Acacia crassiparpa) ที่มีถิ่นกำเนิดในป่าบัวนิวกินี ให้ผลผลิตเนื้อไม้สูงมาก จึงมีการนำไปปลูกป่าในประเทศอินโดนีเซียเพื่อผลิตเป็นเยื่อกระดาษ ส่วนกระถินออสเตรเลียคาร์ป้า (A. aulacocarpa) มีการเจริญเติบโต รูปทรงเปลาตรง มีคุณสมบัติเนื้อไม้ที่เหมาะสมต่อการนำไปใช้สอย โดยเฉพาะนำไปทำเฟอร์นิเจอร์ และการทำเยื่อกระดาษ เช่นเดียวกัน ไม้อะเคเซียทั้งสองชนิดนี้กรมป่าไม้ได้ดำเนินการปรับปรุงพันธุ์และสร้างฐานพันธุกรรมแล้ว ปัจจุบันกรมป่าไม้สามารถผลิตเมล็ดพันธุ์ไม้อะเคเซีย 4 ชนิด ได้แก่ กระถินณรงค์ กระถินเทพา กระถินออสเตรเลียคาร์ป้า กระถินป่าบัว รวมทั้งกิ่งพันธุ์ของกระถินลูกผสม (Acacia hybrids) สำหรับการปลูกป่าเศรษฐกิจ โดยแนวทางการปรับปรุงพันธุ์ไม้อะเคเซียเพื่อเพิ่มมูลค่าของเนื้อไม้ในการนำไปใช้ประโยชน์ และคุ้มค่าต่อการลงทุนปลูกป่าเศรษฐกิจ ซึ่งการปรับปรุงพันธุ์จะเน้นคุณสมบัติเด่น ดังนี้ ให้ผลผลิตเนื้อไม้สูงสุด ลำต้นเปลาตรง มีกิ่งบางและริศกิ่งตามธรรมชาติ เปลือกบาง เนื้อไม้มีความหนาแน่น ระหว่าง 400-600 kg/sq.m. ปราศจากโรคและแมลงรบกวน นายวิฑูรย์กล่าว

นอกจากนี้กรมป่าไม้ยังได้ปรับปรุงพันธุ์ไม้ยูคาลิปตัส เพราะเป็นพันธุ์ไม้เศรษฐกิจที่มีการใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ตั้งแต่เป็นไม้ใช้สอยจนถึงไม้เพื่ออุตสาหกรรม โดยเฉพาะอุตสาหกรรมเยื่อกระดาษ และไม้อัดแบบต่างๆ ซึ่งมีความต้องการของตลาด สำหรับไม้ยูคาลิปตัสมีการปรับปรุงพันธุ์อยู่ 3 ชนิด คือ ยูคาลิปตัสคามาดูเลนซิส (Eucalyptus camadulensis) ยูคาลิปตัส ยูโรฟิลลา (Eucalyptus urophylla) ยูคาลิปตัสเพลลิต้า (Eucalyptus pellita) ซึ่งจะนำจุดเด่นของแต่ละสายพันธุ์มาผสมพันธุ์กัน จนได้สายพันธุ์ที่มีคุณภาพและนำไปขอขึ้นทะเบียนพันธุ์พืชแล้วจำนวน 6 สายต้น คือ พันธุ์ ปม.2-2 พันธุ์ ปม.2-3 พันธุ์ ปม.2-4 พันธุ์ ปม.2-5 และพันธุ์ ปม.2-6 โดยมีคุณสมบัติเด่นคือ มีความต้านทานต่อโรคแมลงได้ดี ทั้งนี้ สามารถนำยูคาลิปตัสไปปลูกร่วมกับการทำเกษตรกรรมในรูปแบบต่างๆ ได้ เช่น การปลูกบนคันนา การปลูกแบบวนเกษตร และการปลูกแบบผสมกับชนิดอื่น ๆ ได้ เป็นต้น การปลูกป่าเศรษฐกิจจะต้องคำนึงถึงความเหมาะสมของชนิดไม้และสายพันธุ์ กับสภาพพื้นที่เป็นสำคัญ เพราะอาจทำให้เกิดความอ่อนแอของต้นไม้เมื่อปลูกในสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม ซึ่งจะทำให้เกิดโรคและแมลงเข้าทำลายได้ง่าย การปรับปรุงพันธุ์ไม้เป็นเสมือนส่วนฐานของการปลูกป่าเศรษฐกิจ เพราะจะทำหน้าที่ในการสนับสนุนสายพันธุ์ที่ใช้ในการปลูกป่าได้อย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาผลผลิตที่มีคุณภาพและปริมาณของเนื้อไม้ที่นำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นการพัฒนาสวนป่าเศรษฐกิจของชุมชน เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตของวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน ประชาชนที่สนใจสามารถติดต่อสอบถาม หรือขอข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่กลุ่มงานวนวัฒนวิจัย สำนักวิจัยและพัฒนาการป่าไม้ กรมป่าไม้ หมายเลขโทรศัพท์ 0 2561 4292 ต่อ 5444